

Az erdőgazdaságok együttműködése a fűrész- és lemezipari üzemekkel

B E D Ő T I B O R,

a Keletbükki Állami Erdőgazdaság igazgatója

Az erdőgazdaságok egyik igen fontos feladata a faipari feldolgozó üzemek — elsősorban a lemezgyárak és fűrészüzemek — gömbfával való ellátását biztosítani. Az erdőgazdaságoknak ezt a feladatot egyrészt úgy kell ellátniuk, hogy megfelelő választékok kerüljenek termelésre és elszállításra, másrészt megfelelő minőség álljon az ipari vállalatok rendelkezésére egyenletes ütemben, a tervfeladatok teljesítéséhez.

Sok szó esett már a kooperációról országos értekezleteken és másutt, de ezen túl főigazgatói utasítás is külön előírja, hogy a kooperációs szerződéseket, megállapodásokat hogyan kell mindkét félnek megtartani. Mielőtt még a részletekre térnék, csak annyit jegyzek meg, hogy bármilyen sok szó hangzik is el, bármilyen utasítás, vagyrendelet szabályozza az üzemek kooperációs feladatait, mindaddig, *amíg mindkét fél részéről nincs meg a céltudatos törekvés és hajlandóság a szocialista kooperáció fejlesztésére, addig nem lehet szó kooperációról az ipari üzemek és erdőgazdaságok között*, ami nem jelent mást, mint azt, hogy a kooperáló üzemek elsősorban a népgazdaság érdekét tartásák szem előtt, mentesen az üzemi sovinizmustól.

Erdőgazdaságunk igyekezett évről-évre javítani az együttműködést a faipari üzemekkel. Az 1956/57. gazdasági évben is sikerült továbbjutni annak ellenére, hogy az 1956. októberi ellenforradalmi események következtében majdnem négy hónap kiesett a tervszerű munkánkból. Különösen nehéz feladatot jelentett ez a kiesés a bükkrönk szállításoknál, mert 15 000 m³ bükkrönköt kellett úgy leszállítani, hogy a kooperációs szerződésben vállalt kötelezettségünket teljesítsük, vagyis hogy a szállítás ne okozzon zűdulást az üzemeknél és a viszonylag rövid idő alatt lebonyolított nagy mennyiség szakszerűen legyen termelve és minősítve.

A jó kooperáció fontos feltétele, hogy a szállító erdőgazdaság még a termelés megindulása előtt egész évre megkapja a kiutalásokat és fel tudja venni időben a kapcsolatot az átvevő üzemekkel. A szállítónak ismernie kell az átvevő üzemet, fogadási kapacitását, termelési lehetőségeit és lehetőleg gépi berendezéseit is.

Saját tapasztalatunkból említek egy példát arra, hogy ilyen ismeretekre miképpen tegyenek szert az erdőgazdaságok dolgozói. Az 1956-ban megtartott tapasztalatcserék alkalmával három ipari üzemet mutattunk be dolgozóinknak (Északmagyarországi Fűrészek Ládi üzeme, Hárosi Falemezművek, Furnír- és lemezművek). Az üzemek megismerése különösen kerületvezetőink és hossztolóink munkáját segítette. Megismerték az üzemek által gyártott választékokat, jobban megismerték az üzemek minőségi igényeit és ezen túl pedig — ami a jó kooperációhoz szükséges — személyes kapcsolat jött létre a szállító és átvevő üzem dolgozói között.

Fontos feltétel a dolgozóink szakmai továbbképzése is. Most már negyedik éve tartunk minden nyáron — a a termelések megkezdése előtt — *hossztolói tanfolyamot*. Ezen a tanfolyamon résztvesznek hossztolók, rakodókezelők, kerületvezetők. Ismertetjük a szabványokat, a szabványokban bekövetkezett változásokat, a bevezetett esetleges új választékokat. Ismertetjük ez alkalommal a feldolgozó ipar új igényeit, súlyponti feladatait, közvetlen átvevőink igényeit.

Ellenőrizzük is, hogy dolgozóink helyesen hossztoljanak és minősítsenek. Próbádöntésekkel segítjük a gyakorlati bemutatókat, s ilyenkor vitára kerül a hossztolás és minősítés. Oktatásunk egyik fő témája az iparifa-kihozatal növelése.

A jó kooperáció előfeltételeinek megtéremtéséhez azonban az eddig említett feltételek önmagukba véve még nem elegendők. Említést tettem már az éves kiutalások fontosságáról. Az éves rönkkiutalások és az átvevő üzemek igényeinek ismeretében ismét meg kell vizsgálnunk vágásterveink, szállítási terveink ütemezését és össze kell hasonlítani az üzemek igényeivel.

Ismét felül kell vizsgálni szállítási eszközeink kapacitását, most már az átvevő üzemek ütemezését figyelembe véve és figyelembe véve azt a körülményt is, hogy kedvezőtlen időjárási viszonyok esetén is folyamatos legyen a közelítés, szállítás. Az egyenletes szállítások megoldásánál a gépesítési részlegnek van nagy szerepe, mert egyes területeken függetlenül az időjárási nehézségektől. Az erdei rakodók helyes kiválasztása is igen fontos tényező.

Itt külön meg kell jegyezni, hogy termelésünk és szállításunk egyenletes végrehajtása azóta lehetséges, amióta a gépállomás komolyabb segítőnek számít az erdő-

gazdaság termelésében. Több év tapasztalata alapján nyugodtan mondhatom, hogy az erdőgazdasági géppálmás szervezettsége, ütközéssége igen fontos tényezője a jó kooperációnak az erdőgazdaságok és faipari vállalatok között.

A felhasználási feladatok jó előkészítése után lehet hozzáfogni a gyakorlati munkához. Reális szállítási szerződéseket is csak a *kellően előkészített felhasználási tervek alapján köthetünk*. A szállítási szerződések megkötésének időpontjában tehát ismernünk kell mennyiség és minőség tekintetében a teljesítőképességünket.

A szállítási szerződéseknek reálisnak kell lenniük. Erdőgazdaságunknál mindenkor igyekeztünk a faipar által megkívánt mennyiségi és minőségi feltételeket a lehetőség keretén belül már a szerződéseknek lekötni. Nem kívántunk soha túl óvatosan szerződni, de a túlzott követeléseket nem igazoltuk vissza. E téren bizonyos mértékig segítségünkre volt a múlt évben az OEF által bevezetett, illetve elrendelt új gyakorlat, amelynek értelmében az éves szerződések megkötése előtt „az érdekelt ipari üzemek szakemberei tekintésük meg a vágásra kerülő állományokat.” Ezzel ugyanis a nézeteltérések elvi viták helyett gyakorlati síkon zajlanak le.

1957-re pl. a Szegedi Falemezgyár részére 1000 m³ tölgy- és 8000 m³ bükk-rönk került kiutalásra. 1956. szeptemberében lejtek a Szegedi Falemezgyár szakemberei az 1957. évi szállítások megtárgyalására. Az 1000 m³ tölgy-rönk szállítására vonatkozóan az erdőgazdaság olyan javaslatot tett, hogy az egyik erdésznek teljes tölgy-rönk-termelését — mely kb. a lekötésre kerülő mennyiséggel azonos, — kizárólag a Szegedi Falemezgyár részére fogja leszállítani; az illető erdész területén termelt tölgy-rönk kb. megfelelő az erdőgazdaság minőségi és méreتي átlagának. Ezzel igyekeztünk előre kikerülni azt a vitát, mely az üzemek bizalmatlanságából fakadhat, nevezetesen ha az egyik vagy másik üzem minőségben vagy méretben jobb anyagot kap. A vágásra kerülő állományok megtekintése után a Szegedi Falemezgyár elfogadta az általunk felajánlott minőségi megosztást.

A szállítási szerződések kötésénél a múltban sokszor — mindkét részről — hibákat követtünk el azzal, hogy mereven kezeltük a szerződéseket. Ennek eredményeként az anyagforgalmi előadó és a jogi tanácsadó igen sok időt töltött a jogvitákkal. *A jogvitás ügyek száma az utolsó két évben erősen megcsappant*, sőt már egy-egy lényeges jogvitás ügyünk nem volt. (Faipari feldolgozó üzemmel egyáltalán nem volt.) Tehát a szállításnak és szerződéseknek gondosabb előkészítése megtérül abban, hogy nincs negyedév végi kapkodás és nincs jogvitás ügy.

Helyes ha a szerződő felek negyedéven belül is állandóan, rendszeresen tartják a kapcsolatot és negyedéven belül is a vállalat érdekeinek megfelelően módosítják a szállítási diszpozíciókat, amennyiben az nem sérti népgazdaságunk érdekeit. Negyedéves, havi és napi szállítási ütemezésekkel kapcsolatban kötött megállapodások érdekében is fontos a gyakori személyes kapcsolat, mert ezen belül is szükségessé válhat egyes választékok előrehozása vagy későbbi ütemezése, nem szólva a *napi ütemezésről, ami állandó kapcsolatot igényel*. Az Északmagyarországi Fűrészek Ládi üzemével sikerült a kapcsolatot állandóan tartani és ezért viszonylag rövid idő alatt nagymennyiségű anyagot tudtak fogadni minden zavar nélkül. Mindkét üzem érdekeire tekintettel gyakran előfordult, hogy a zúdulás megakadályozása érdekében segítettük egymást fel- és leterhelő munkásokkal. Az együttműködésnek ez a mód-szere természetesen csak ott lehetséges, ahol a fűrészüzem közel van az erdőgazdasághoz.

Látszólag nem a kooperáció kérdéséhez tartozó téma, de mégis meg kell említeni a *faigármánytermelést*, mint olyan tényezőt, amely befolyással van a jó kooperációra. Különösen a bükk-rönk szállításoknál sok bajt, gondot okoz az erdőgazdaságoknak a rönk repedése. A berepedt végek rontják a minőséget, s azt mindjobban csökkenteni kell. Igyekeztünk is csökkenteni, de a legnagyobb gondosság mellett is előfordult, hogy berepedt végű rönköket szállítottunk. A múltban nem szívesen vág-ták le dolgozóink ezeket a végeket, ma azonban, amikor ott van a feldolgozó üzem, ahol értékcsökkenés nélkül értékes választéknak dolgozható fel a felhasadt rönkvég, merészebben javítják levágással a rönköket.

Ugyanez a helyzet a bélkorhadat daraboknál; merészebben termelik be iparifának, mert megvan az átmanipulálás lehetősége, anélkül, hogy komolyabb értékcsökkenés történe, sőt inkább a népgazdaság érdekeinek is megfelelő értékesebb választékot lehet nyerni a tűzifa rovására.

Végezetül még annyit jegyzek meg: *a kooperáció jó lehet minden ipari üzemmel, ha mindkét fél pontosan megtartja a vállalt kötelezettségét, valamint ha az erdőgazdaságok feladataikat egyenletesen hajtják végre.*